

כל הכלים פרק שבעה עשר שבת קבה.

עין משפט נר מצוה

לב א מיי פכיו מהל שנת
הלכה טור שיער אריח
סימן שם ספיק יב:
לב ב מיי שם טויער יב:
ספיק יג:
לב ג מיי שם הל יד:
לה ד מיי פכיה מהל
שנת הלכה יג טור
שיע אריח סימן שם ספיק
יג:
לה ה מיי פכיו מהל
כלים הלכה ט:
לו ו מיי פכיה מהל
שנת הלכה יג טויער
אריח סימן שם ספיק ז:

אם ורקה מבעוד יום. השתא לא פריך ללא מעתה ורק לגלמיה
מבעוד יום דכיון דלא היה מוכן מבעו"י ליכא לדמויי לגלמיה:
מחצלת גופה למאי חויא. לרווחא דמיתלתא מפרש הכי אע"ג
דלא צעי מעין מלאכה ראשונה כדאמר רב נחמן לעיל
חרס קטנה מותר לטלטלה בחצר
משום דחויא לכסויי צה מנא:
הרי הן ככל הכלים הנישלין בחצר.
לאו דוקא צנצר לרצ נחמן
ולרצא דשרו צנכמלית ורה"ר א:
בשעושיין מעין מלאכה ואין
עושיין מעין מלאכתן.
והא דנקט מנור ישן לשצרי מנור
חדש אין ראוי לכלוס:
בשברי דהאי תנור קמיפלגו. לפי
מירון זה תימה הא
דנקט מנור ישן דזהיכא ראשון פליגי:
כמאן בר' אליעזר בן יעקב. ה"ה
דה"מ למימר כרבי יוסף
דשרי לקמן¹ לטלטל כיומי כלים שאין
לסע צית אחיזה² בכלי דחצריתו
צארעא³ אלא⁴ משום דמשנת ר' אליעזר
בן יעקב קב ונקי:
ואזו

מבעוד יום. גלי דעתיה מאתמול דלאו מנא הוא: קרומוס של
מחללת. שנפרדו מן מחללת ישנה: צר המדורי אסנרזא לי. צר
המדורי פירש לי טעמו של דבר: **לכוסה צה עפרא**. העומד לכסות
צו זאה. א"כ שלא יעלה האבק: **שירי פרומוס**. טליתות כדאמר
בבבב (דף יג). רמא תמילתא צפירומא
דאזני צימיה: **סנור ישן**. שכבר
הוסק וחרסיו קשים וחמו למלאכה:
הכי הן כלל הכלים. לקמיה מפרש
פלוגמיהו וטעמיהו. ועל כיוסיו.
של מנור שאינו נרץ צית יד דלאו
צית אחיזה מטלטלין ליה ופלוגתא
היא צממתינא⁵ דאיכא למי' צעינן
צית אחיזה: **מעין מלאכה**. כגון
לכסות צהן פי חצית: **ואין עושיין**
מעין מלאכה. לאפות: **ואודא ר"מ**
לעמיהו. דלמך צממתי' לך צעינן
מעין מלאכה: **דהאי סנור**. העשוי
כעין זה שאינו צממנה זו שאני מציא
לך שלא נתקן כל כרכו ממחלתו
ונשבר קמיפלגי: **נתנו על פי הצור**.
מנוריס שהם עשויין כקדירות גדולות
ואין להן שוליס ומוטיבו לארץ ומדציק
טיט סביבותיה לעשותו עב שיחזיק
חומה והיא קרויה טפילה והיא מנגעת
לארץ ומתוך כך הצל שלו קיים. ואם
נתנו על פי הצור או על פי הדומה
שהיא כעין צור אלא שהצור צממיה
והדומה צממין ומתן שם אצן צינו לצין
דופן הצור לדחוקו שלא יפול והיא
עומד צממיה: **רבי יהודה אומר**.
אם דופנותיה למעלה קרובים לדופני
הצור שלא הולך לתת צימיה אלא
אצן דקה ואין אור ניכר בין דופני
התנור לדופני הצור שיעכב את היסק
התנור אלא יועילו לו דופני הצור
להחזיק את חומה ושוליו קרובים לשולי
הצור שאם מסקינן אותם מלמטה
שעושיין האור צבור ודחוק יסוק
(א) מלמעלה צממו כמור דתך שוליו או
שהתנור נתון חלל הצור צממיה
וההיסק עולה סביב דופנותיה ויסוק
כגון שקר מלמטה ורצח מלמעלה
או הצור רחב מלמטה ופיו קצר טמא:
ואם לאו. אלא נסוק כשאר מנוריס
מתוכן טהור כדמפרש טעמא דצעינן
מתוך מתינה שיהא קרוב להיות
מתוך וכי אינו קרוב לארץ אין לך
מנור נתון מזה ארץ לך לקיים צו

תורה אור השלם

1 ובל אשר יפל מנגלתם
עליו יקרא תנור ויכריס
ותקן טמאים הם וטמאים
יקחו לקב: וירקא יא לה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר' יהודה וכו'
הסמך נסוק בתוכו
מלמעלה לאור: (ב) ד"ה
מקף וכו' הלא מנור יסוק
ואפי"מ מ"ה בתנור גופיה:

רבינו הגנאל

פ"י קרומוס. שירי
מחצלתא שבלו. וזה שאמר
ר' זירא אמר רב שירי
פרומיות אסור לטלטל
בשבת, פרומויות פירושו
טליתות, כדאמרין התם
רב יהודה רמי תלתא
בפרומא דאינשי ביתיה,
פי' תלא ציצי' טלית
של אשתו, ופשוטה היא.
ת"ר שברי תנור ישן,
ס"א שירי תנור ישן, הרי
הן ככל הכלים וניטלין
בחצר דברי ר' מאיר, ר' יו
יהודה אומר אין נישלין
העיר ר' יוסי וכו'. ואמרין
כמאן קא מפלגי, בעושיין
מלאכה ואין עושיין מעין
מלאכה. ור"מ לעמיהו
דהאי תנור דמתינא סתם
(קוי"ל) דר' יעקב סתם
משנה ר"מ דשרי אפי"מ
שאין עושיין מעין מלאכה.
והי' יהודה לעמיהו דאמר
ולא קא שרי אלא בעושיין
מעין מלאכה, ואחיק פירש
רבא ולא מצא פירוש
ואוקים רבא פלוגמיהו
דשברין דהאי תנור, דכיון
דתינן בפי' המבוי כדי
ת"ר תנור וכריס חרשים
הריהו ככל הכלים הנישלין
בחצר אבל אין סכח אותן
כמן וכו', והצרכו להודיע
כי תנור חרש הוא לאפות
בו ניטל בחצר ושבריו
ומוציאו כיוצא בו. ור' יהודה
בתנור חדש לענין טומאה
הואמר, אינו מקבל טומאה
סבר הרי הוא ככלי אדמה
שאין מקבלין טומאה,
והואמר מקבל טומאה סבר
הואיל ויתכן לאפות בו
כלי גמור הוא ושבריו
כיוצא בו, והואיל וכלים
חשובין ניטלין, ופירשו
הלוקחם לענין טומאה
היה לטלטלו, דתנן גתו
ע"פ הבור או ע"פ הדות
ונתן שם אבן, ר' יהודה
אומר אם מסיק מלמעלה
והוא ניטל מלמעלה טמא,
ואם לאו טהור. ודכ"א
הואיל והוסק מ"מ טמא.
וכן פירוש, תנור שנתנו
ע"פ הבור או ע"פ הדות
ונתן שם אבן כפי הבור או
כפי הדות, סבר ר' יהודה
אם מסיק מלמעלה בבור
או ברות וניסק מלמעלה,
התנור היה הוא כגמור
בקרקע ונגמרה מלאכה
ועשה כלי לאפות בו
ומקבל טומאה. ואם לאו,
לא נגמרה מלאכה ושברו
הוא קרויה שלא (כפי')
[נעשת לתת] לה פת או
לתת לחתכו תבטיל, שאין
דרך התנור לאפות בו והוא
תלוי. ודכ"א כיון שנתנו כפי

לעזר רש"י

טובל"ש ש"יטיל"ש.
דפי"ס.

מוסף תוספות

א. [אלא] משום
דאורייתיה דכלים להיות
צממין בחצר. מוס'
ה"ש. ב. דמתינא. מוס'
ה"ש. ג. ומפי' במ"מ. מוס'
ה"ש. ד. כגון תנור. מוס'
ה"ש. ה. נידחא ליה
בראב"י אפי"מ דלידיה
במתני'. מוס' ה"ש.

רב נסים גאון

דתנן תנור על פי הבור או
על פי הדות וכו'. זו
המשנה במס' כלים בפרק ה'
תנור שנתנו בו עפר עד חציו
מעפר ולמטה טמא כמנע,
מלמעלה מטמא
באור. נתנו על פי הבור או
על הדות וכו'. ועיקר זה
הוא מה שאמר בחרות
כתיב, [אין מה כלי חרש
בנינו אף תנור בשמו, תנור
שלא הוסק [נתון] שמו,
ת"ל א"ד. מאימתי מקבל
טומאה משיסקו כדי
התנור בו סופגין. ויתן
מטמאים הם, את שיש לו
חציה יש לו טומאה ואת
השארין לו חציה אין לו
טומאה.

רבינו הגנאל (המשך)

התפסק תנור וכריס יותן,
ר' יהודה סבר מדמאר קרא
יתן מכלל שצריך להיות
רובן ואם [אלא] אינו כלי,
ורבנו סבר מטמאים מ"מ
דאפילו אינו בניו. תוספתא,
ומודה ר' יהודה בתנור
שנתנו ע"פ הבור או ע"פ
הדות נתן שם אבן ומירחו
כטוים מה צדדים שהוא
טמא, ודכ"א כיון כך ובין כך
טמא. ועל זו הדרך סוגיא
דחת שפעתא. ואחיק לה
רב אשר לרוב על זה שאמר,
ולא מצא פירוק. והעמיד
רב אשר דבר אביי וחיוב
דבריו ולא טעמיה, אלא
דחת שפעתא וחיוב שברי
תנור שאופין עליהם מעשה
ספקא, ופירושו שנתנו זה
השבר ע"פ אבנים ומסיקין
אש מלמטה ומרתיחין
אותן שבריו ומדביקין
הפת מלמעלה. קוי"ל בר'
אליעזר ור"מ, דהא רבינא
פירש דמלטלין כיוס
דתנור כרי' אליעזר. מתני'
התנור שבריו וכו'.
פי' מביאין קרא יבישה
הוא ופירושו בני מעוה ופירוש
אחת חללה, ועושיין אותה
כגון [כיון] דתנורא
דללות בה מים מן הבור,
והיא קלה ואינה שוקעת
במים, אלא היא צפה על
פני המים ואין יכולין
למלאות בה מים, וכשרצין
לחכיהו נתנוין בתוכה אבן מהדוקת [כדפנותיה] שלא תהיה מתנגדת וממלאין בה מים מן הבורות, וזהו פי' האבן שבקריא.

תנור וכריס יותן דמתינה לא שייכא אלא צממין מחובר וכשאין מחובר שצירה שייכא ציה: **טמאים הם ועמאים יהיו לנס**. דכפל ציה
קרא רבינא הוא שאע"פ שאינו מתוקן כל כרכו: **ההוא לאידך גיסא**. האי יותן לאו לאגמורי קולא אמת ולמימר דאי ליכא לקיומי
ציה נתינה כגון זה שאינו צנו ומחובר וממילא הוא נתון דליהו טהור דהדר מנא ציה קרא וטמאים יהיו לנס לרצויי אלא לאגמורי
חומרא אמת דלא מימא כל התנוריס העשויים כהלכתן ומחוצרים לארץ הרי הם כשאר צמים וקרקע דמי הואיל וחצבן ולא לקבל טומאה
קמ"ל יותן דאע"ג דשייכא ציה לשון נתינה כדלמך מחובר הוא טמא וכ"כ¹ דמתוסר נתינה: **ציהיסק ראשון**. שלא הוסק מעולם והיסק
ראשון שנחלקו בו דההוא משוי ליה כל כלי דמתן צממ' כלים (פ"ה מ"ה) איזהו גמר מלאכתו משיסקו לאפות צו סופגין צהיה פליג ר' יהודה
ואמר דאין ראוי ליעשות כלי: **אצל ציהיסק צמי**. שמתחלה נעשה כשאר מנוריס מחובר לארץ או לאצן עב והוסק שם ועשה כלי וסוף
נטלו משם ונתנו על פי הבור וכאן נטמא מודה ר' יהודה דאיתרצאי מוטמאים יהיו לנס: **ואפילו סנוי צנזור גמל**. א"כ חלקו כדון
טהרת תנור שצריך לשבור אף את חרסו ואינו נטהר צנטילתו שלם ממקומו: **אמר עולא היסק ראשון לרצנו**. דאמר מריבוי דקרא ואע"ג
דאין הצל שלו מתקיים יפה מקבל טומאה לא מימא נתנו ע"פ הבור דוקא אלא אפילו מלאו צנזור גמל והוסק שם היסק ראשון טמא:
מקף לה רב אשי. דרצנא דאויק פלוגתא דלטול צברי תנור ישן דלעיל צבצבים דכי האי תנור (ב) דהוא גופיה לר' יהודה לאו מנא
הוא: **דאמרן מעיקרא**. צעושיין מעין מלאכה ולא מעין מלאכתן ושצרי תנור מעילא קאלמר. דקסיף לך אמאי נקט תנור ליפלוג צבצבי
כלי צהיה איתרציה ליה וצעושיין קת מעין מלאכה אפייה כגון מעשה ספקא ורפיס שקורין טובל"ש שמתקין אותם ואופין צהן כך צבצבי
אלו רחצים ומיהו אין להן תוך להיסקם מצבטים אלא מצחוץ כרעפיס. ולאו משום דצעי רצנו מליך מעין מלאכתן אלא משום דרבי
יהודה נקט לה: **ור"מ לרצנו רב' יהודה**. נקט מנור וקאלמר לרבי יהודה. נקט מעין מלאכה כדאמר צממתינא: **מעומד**. בתנור אופין
מעומד שהפת דבוקה דופני התנור ועומדת ואינה מוטלת בצבצביה ע"ג שוליו כרעפיס שהן שוכבות על רחצן: **כיוסו דתנורו דמחא מחסיא**.
כיוסו תנור של אותו מקוס לא היה להן צית אחיזה. תנור מפני שפיו למעלה יש לו כוסו שלא יאח הצל שלו לאחר שהדביק צו הפת מנסהו:
מתני' האבן שצקירויס. דלעת יבישה חלונה וממלאין צה מים ומתוך שהיא קלה אינה שואבת אלא צפה ונותנין צה אצן להכנידה: **אם ממלאין**
צה ואינה נופלת. שקשורה יפה לפי הקירוייה שוא כל: **ואם לאו**. הרי היא כשאר אצנים ואין מטלטל את הקירוייה דשוא כסם לאצן שנושאתה:

לחכיהו נתנוין בתוכה אבן מהדוקת [כדפנותיה] שלא תהיה מתנגדת וממלאין בה מים מן הבורות, וזהו פי' האבן שבקריא.